

CITATELJI! Glejte naš številke poleg ... Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

NA NEKAJ VEČ KOT na dan dobivate ... 'GLAS NARODA' PO POŠTI NARAVNOST NA DOM (Izvenil sobot, nedelj in praznikov) **CITAJTE, KAR VAS ZANIMA**

No. 49. — Štev. 49. (Telephone: CHelsea 3-1242) NEW YORK, MONDAY, MARCH 15, 1943. — PONEDELJEK, 15. MARCA, 1943 VOLUME LI. — LETNIK LI.

HARKOV ZOPET V NEMŠKIH ROKAH

Sinoči je nemško vrhovno poveljstvo v posebnem poročilu naznanilo, da je nemška armada z obkoljevalnimi operacijami od severa in vzhoda zopet zavzela Harkov; polnočno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva pa pravi, da se bijejo vroči boji okoli Harkova, na severu in v predelu Izjuma in Doneca.

Nemško poročilo, ki je bilo odposlano iz Hitlerjevega glavnega štaba, pravi, da so napadale čete elitne garde po večdnevni bojih zasedle mesto, ki je četrto največje rusko mesto in v katerega je znamenita rdeča armada vkorakala 16. februarja.

Ko je bilo po berlinskem radiju oddano poročilo o zavzetju Harkova, so poročilo spremljale trobente, bobni in godba.

Zavezniki krogi v Londonu so sicer verjeli prejšnjim nemškim poročilom o bojih v Harkovu, toda zadnjega poročila o zavzetju mesta ne verjamejo, ter čakajo na priznanje ruskega vrhovnega poveljstva.

Ravno tako so uverjeni, da bi izguba Harkova ne pomenila velike nevarnosti za rusko južno fronto.

Rusko poročilo o Harkovu pravi:

"V predelu okoli Harkova se nadaljujejo zelo vroči boji. Več ducatov tankov in trukov, ki so vozili vojaštvo, je bilo uničenih z artilerijo in protitankovimi topovi. Severno od Harkova se je naša armada srdito borila proti sovražnim infanterijskim in tankovim napadom ter povzročila Nemcem velike izgube."

Ob Donecu in južno od Harkova so Rusi v dveh dneh uničili 16 nemških tankov in dva oklopna avtomobila ter pri Izjumu pobili en nemški bataljon. Na nekem drugem kraju blizu Izjuma je bilo uničenih 11 nemških tankov in razbitih več strojnih postojank.

Navzlic izgubam na jugu pa je rdeča armada na severu še vedno v ofenzivi, posebno v predelu Vijazme, ki jo je rdeča armada zavzela v petek. Maršal Timošenko še vedno vodi ofen-

zivo iz Vijazme in bo mogoče v kratkem zavzel Smolensk, ki je najmočnejša nemška postojanka na severni fronti.

Severozapadno od Vijazme so Rusi zdrobili odpor močne nemške sile kakih 20 artilerijskih baterij in infanterije. Rusi so prekorčili Dnjeper in zavzeli več utrjenih krajev ob zapadnem bregu, druga armada pa je na dolgi fronti prekorčila reko Vijazma. Več sto Nemcev je bilo ubitih in Rusi so dobili bogat vojni plen.

Zapadno in južno od Vijazme so Rusi osvobodili več ducatov obljudenih krajev ter še dalje napredujejo.

Južno od Belija, kjer se bližajo železniškemu križišču Nikitinki, so Rusi osvobodili 30 obljudenih krajev. 300 Nemcev je bilo ubitih.

Na skrajnem severu pod severnim tečajem so nemški aeroplani napadli Riški polotok ter Murmanski, kamor ameriški in angleški parniki vozijo vojne potrebščine za Rusijo.

Posobno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva naznanja, da so v sedanjih bitki za Harkov Nemci poslali v boj 3000 tankov in bitka se bje na 200 milj dolgi fronti.

Nemci so se na to bitko zelo skrbno pripravljali in so neprizakovano pričeli z močno protiofenzivo ter takoj spočetka prizadeli Rusom težke izgube.

Vse pa izgleda, da bo Harkov postal drugi Stalingrad, ki so ga Rusi trdovratno držali in ga slejnih osvobodili. Rusko poročilo naznanja, da je bilo v Stalingradu porušenih 14.000 hiš. Do sedaj je bilo odprtih 7 šol. Še vedno pa je treba iskati mine in pokopavati mrljice. Pošta je zopet pričela poslovati.

J. P. MORGAN UMRL

Boca Grande, Fla., 13. marca. — John Pierpont Morgan, star 75 let, ki je caroval ogromnemu bančnemu imperiju, je danes umrl na tem samotnem otoku ob Mehiskem zalivu, kamor je prišel na počitnice in ribolov.

Finančnega maznata je pokopala srčna napaka, katerega je pretila umoriti že pred tremi leti, a so ga zdravniki tedaj rešili smrti.

Morganovo truplo prepeljejo v New York. Njegov sin, ki je zdaj rezervni mornariški poročnik in ena od njegovih dveh hčera sta bila pri njem, ko je umrl.

Enkrat je bil Morgan vreden petsto milijonov dolarjev, to je bilo, ko je bil na višku svojih finančnih uspehov. Morgan je svoje bogastvo deloma podedoval po svojem očetu, ki je bil tudi finančnik in bankir, največ pa si je pridobil milijonov sam, "s poštenostjo, pridnostjo, podjetnostjo, z možgane, ter obzirnostjo in nudenjem pomoči bližnjemu po možnosti," kakor je sam dejal pred desetimi leti, ko je bila v Washingtonu znana senatna preiskava, na kateri je bilo obelodanjenono, da je Morganova kompanija nekakšen nakupovalni agent orožja in municije za nekatere evropske države.

Morganova kompanija je tudi establierala tri milijarde tuje kredita v tej deželi ravno pred vstopom Amerike v vojno. Firma je imela pri tem 30 milijonov profita, kljub temu so Morganovi partnerji vedno odločno zanikali, da bi bilo delovanje njih družbe prisililo Ameriko, da je stopila na stran zaveznikov, kot oborožena sila. Morgan sam je trdil do svoje smrti, da so "izvozi, za katere

Poroča Jugoslav Information Center, New York

Iz Slovenije

Izpred vojaškega sodišča

(Posneto iz ljubljanskega "Jutra" z dne 2. oktobra, 1942 v izvirnem besedilu.)

Vojaško vojno sodišče vrhovnega poveljstva Oboroženih sil za Slovenijo in Dalmacijo, odsek Ljubljana, je izrekla naslednjo sodbo v zadevi proti

1. Okretič Zorki, hčeri Josipa in Marije Doljak, roj. v Breštovci 17. VII. 1924., bivajoči v Ljubljani, Koroščkova ulica 30, in

2. Pratak Olgi, hčerji Ignacija in Josipine Simončič, roj. v

so tuje sile plačale v gotovini," deželi koristili.

Morgan je trdil vedno, da kadar bo uničen razred brezdelne gospode, bo uničena tudi civilizacija.

Morgan je bil rojen v Ameriki, a je bil škotskega izvora in na Škotskem je tudi imel svoje posestvo, dalje je imel apartamente v Londonu in jahte v Ameriki. Na Long Islandu, N. Y., je velikansko Morganovo posestvo, ki je vredno milijone in kjer so krasni vrtovi. Morgan je tudi nakupil v Evropi in drugod mnogo umetnosti in v Metropolitan muzeju v New Yorku je videti celo veliko zbirko, ki se imenuje Morganov oddelek. Metropolitan je plačal Morganu lepo vsoto za nekatere izredne in stare umetnosti od katerih so nekatere ceniene na milijon in pol dolarjev vrednosti.

Ker ni vedel, kaj naj počne s svojim ogromnim bogastvom, je podpiral cerkve ter razne ustanove, da se je na ta način oddolžil nekoliko družbi za bogastvo, ki si ga je izprešal iz nje.

Rajhenburgu, 17. V. 1924., bivajoči v Ljubljani, Bernekerjeva ulica 48., obe v zaporu. Obdolžen sta:

a) sodelovanja pri premišljenem uboju (čl. 110, 575, 577, št. 361 št. 4. kazenskega zakonika), ker sta v času pred 2. avgustom 1942. povzročili smrt neke Jegermanove, ki je bila že prej ranjena s strelji iz postole, ki jih je sprožil neki sedaj že pokojni Pokovec.

b) prevratke družbe (čl. 4. Ducejeve naredbes z dne 3. X. 1941), ker sta v dobi pred 2. avgustom sodelovali v družbi, naperjeni za nasilni prevrat obstoječega gospodarstva, političnega in družabnega reda v državi,

c) udeležbe pri oboroženem krdelu in sta se ponudili za izvršitev zgoraj omenjenih dejanj.

d) nedovoljne posesti orožja in streliva (čl. 2. Ducejeve naredbes z dne 2. X. 1941), ker sta v zgoraj omenjenih krajevni in časovnih okoliščinah nosili in bili v posesti orožja in streliva brez predpisane oblastnega dovoljenja.

Iz teh razlogov je sodišče na osnovi zakonitih določb spoznalo za krivi zločinov pod b), c), in d) ter ju obsodilo na dosmrtno ječo stroške in zakonite posledice s trojno zabranjo javnih služb in z zakonitim preklečen.

Sodišče je odredilo, da se pridružuje sodbe objavi v "Piccolu" in v "Jutru."

Na temelju čl. 479. kaz. zakonika je sodišče obtoženki opustilo krivde pod a), ker ni sta izvršili dotičnega čina. Ljubljana, 28. septembra, 1943.

Zaseženje nadomestka za sirovo maslo

New York. — Department za zdravje je naznanil, da je bilo zaseženih 15 ton nadomestka za sirovo maslo, katero so prodajale imenovali "Victory Spread" in za katero so ljudje plačevali več, kakor pa za pravo sirovo maslo.

Zdravstveni komisar Stebbins je dejal, da je ta nadomestek nekakšna dobro utepena zmes pravega sirovega masla, ki je pomešana s slabim mlekom in z vodo, ter ne vsebuje predpisane količine maščobe, kljub temu pa se je ta zmes prodajala po 62c funt, dodaj je cena pravemu sirovemu maslu le 57c funt.

Zaseženi nadomestni produkt je last Breakstone Bro. Inc., ki razpečava in izdeluje svoje produkte v New Yorku ter vzhodnih državah.

Družba je sedaj v smoli iz več ozirov. Mesto jo bo prijelo, ker je kršila določbe glede izdelave sirovega masla in nadomestkov z mešanjem vode in odvzetjem potrebne maščobe, zakladniški departament pa bo hotel vedeti, zakaj ni družba plačala predpisane 10% davka, ki krije vse nadomestne izdelke iz mleka, departament za zdravje pa bo tudi hotel vedeti nekatere podrobnosti

CELLER PRAVI, DA BI SE MORALO OTONU ODVZETI NJEGOVO VIZO

Naradžajoča kritika zaradi aktivnosti Otona Habsburškega in zbiranja njegovega avstrijskega bataljona v Zdr. državah, je prišla že tako daleč, da je kongresnik Celler (dem. N. Y.) izjavil, naj bi se Otonu odvzelo ameriško vizo.

"Neizrekljivo predrzen in zlokoben poiskus Otona Habsburškega, da bi zavladal Jugoslaviji, Čehoslovakiji in Poljski zadostuje, da bi se mu odvzelo pravico bivanja v tej deželi," je rekel Celler v svojem govoru, katerega je obdrževal v hotelu Capitol na sestanku Avstrijskih demokratov.

Celler je rekel, da bi morala belgijska ambasada ali državni departament preklicati Otonovo vizo. Ako se to ne zgodi, je Celler dejal, da bo on poskrbel, da bo predložen zakon, ki bo prepričal komurkoli, z belgijsko ali drugačno vizo, da bi na našem ozemlju delal tajne načrte za vpovstavev kake monarhije ali imperija v tujih deželah.

Vsi govorniki na sestanku so z veseljem pozdravili naznani-

lo vojnega tajnika Simpsona, katerega je prečital Celler in v katerem je rečeno, da bo avstrijski bataljon od zdaj na prej odvisen zgolj od prostovoljcev in ne bo ameriška armada skrbel več zato, da bi se polnile njegove vrste z vpoklicani takozvanega avstrijskega porekla.

Sestanek je sklicala Ameriška federacija avstrijskih demokratov in Avstrijski delavski odbor ob priliki petletnice nacijske okupacije Avstrije.

Zborovanje je posebno naglasilo, da protestira proti Otonovemu manevriranju za zopetno vpostavljenje habsburškega trona, kajti, kakor ne mara avstrijsko ljudstvo Hitlerja, tako ne mara tudi nobenega erzatz Hitlerja, ki bi se jim ga po tej vojni morda skušalo vsiliti.

MINISTER EDEN V WASHINGTONU

V petek zvečer se je z aeroplanom pripeljal v Washington angleški vnani minister Anthony Eden. V Washingtonu bo ostal več dni in bo imel več važnih konferenc z vodilnimi Amerikanci o povejnih problemih.

Že večkrat se je sestel s predsednikom Rooseveltom in državnim podtajnikom Sumner Wellesom. Med drugimi odličnimi Amerikanci se bo posvetoval tudi z Wendell Willkijem.

Angleško priznanje jugoslovanskemu narodu

London, 6. marca. (Radio prejemna služba.) — Znameniti angleški publicist, Seton Watson, ki je bil že pred davnim časom, ko je svoje članke še podpisoval "Sectus Viator", trden prijatelj našega naroda, je zopet izjavil, da je dolg Angležev napram jugoslovanskemu narodu ogromno velik. Izrazil je svojo nado, da bo Jugoslavija po zaključku te vojne obnovljena in prerojena, ter da bo "urejena na federativni bazi in v najtesnejšem sodelovanju z vsemi drugimi balkanskimi narodi."

Stari Petain umira

Algiers, 13. marca. — Podtalna poročila, ki so dospela v francosko Severno Afriko danes govore, da je zadel maršala Petaina pred nekaj dnevi mrtvoud ter da se nahaja v kritičnem stanju v bolnišnici v Vichyju. Rečeno je, da francoski publiki ni bilo neznanjeno, da je maršal nevarno obolel.

si glede izdelave tega nadomestka, poleg tega pa bo še država pritiskala na družbo radi kršenja tržnega in poljedelskega zakona.

UNIČEVANJE V VOJNI

Kot je naznanil angleški zračni minister sir Archibald Sinclair, je bilo lansko leto uničenih okoli trikrat toliko nemških aeroplanov kot pa angleških in da so angleški bombniki poškodovali okoli 2000 nemških industrijskih podjetij.

Vsled bombardiranja nemških mest je najmanj en milijon Nemcev brez strehe in so angleški bombniki v prvih desetih dneh v marcu na nemške kraje vrgli 4000 ton bomb.

V Libiji so bile naslednje izgube: Nemci so izgubili 1477 aeroplanov, angleži pa 345.

V Tuniziji so Nemci izgubili 767 aeroplanov, Amerikanci in Angleži pa 382.

Nemci so tedaj izgubili 2244 aeroplanov, zavezniki pa 737. Tudi v zapadni Evropi so zadnje tri mesece Nemci izgubili trikrat toliko aeroplanov kot zavezniki.

Ko so angleški aeroplani 5. marca bombardirali Essen, kjer se nahajajo velike Kruppove tovarne, je bil to eden najbolj uničevalnih zračnih napadov na kako nemško mesto. Porušeni je bilo najmanj 53 poslopih.

Č u d a k

Woodland, Calif. — Emil Soeth, star 59 let, je živel 17 let lepo brez dela in skrbi, ker se je hranil izključno z orehi, sadjem in divjimi zajci. V vseh teh letih ni zaslužil niti ene desetice in nobene ni tudi zapravljal, ker ni nikdar ničesar kupil v nobeni trgovini.

Soeth je pa zdaj padel v roke postave, ker se je nekaj prepral zaradi svoje pravice do bivanja na nekem kosu zemljišča, kjer je trl svoje nabrane orehe in deval zajce iz kože.

On pravi, da je svet blizu propada, ker ne živi tako kot on, ampak se brezpametno podi za delom in zaslužkom, ter si kupuje stvari, katere potem meče stran, da mora ponovno nakupovati nove.

Ameriški vojaki, ki so se borili na Guadalcanalu, zapuščajo parnik v nekem pristanišču ob Pacifiku. Mnogi med njimi so bili v bojih od pričetka ameriškega vpada na Salomonove otoke.

"GLAS NARODA"

VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation) Frank Sakar, President; Ignac Rude, Treasurer; Joseph Lupaha, Sec.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Za celo leto vsja list za Ameriko in Kanado \$8.-; za pol leta \$5.-; za četrt leta \$3.50.

"Glas Naroda" tiskajo vsaki dan izvenim sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. Telephone: CHelsea 5-1242

PRISLA BO POMLAD . . .

Nastalo je za ta čas nenavadno milo vreme. Nežne pomladanske sapice pihljajo in človeku se zdi, kot bi mu v lice dihala mladost.

Tudi z ruske fronte prihajajo vesti, da je na južni fronti zelo zgodaj pričel kopneti sneg in da se bijejo boji v velikem blatu. Na severu je še vedno mnogo snega in zemlja je zamrznjena.

Tam Rusi tudi še vedno napredujejo in so zavzeli zelo močno nemško oporišče Vijazmo. Dalje proti jugu pa so Nemci zopet zbrali močno vdarno silo ter pričeli veliko protiofenzivo proti Harkovu in so že napredovali okoli 100 milj.

Po zadnjih poročilih iz Berlina so Nemci zopet v Harkovu. Harkov je za Nemce najvedrejšega pomena, kajti z njim morajo držati takorekoč celo Ukrajino, kot "vzhodno kolonijo," ki bo prehranjevala s svojim žitom Nemčijo. Rusija pa bo zaradi njene izgube trpela pomanjkanje.

Imeti v sveti oblasti Ukrajino, je Hitlerjeva "fanatična" želja; pa ne samo zaradi rodovitnosti zemlje, temveč tudi zaradi tega, ker skozi Ukrajino pelje pot do bogatih petrolejskih vrelc v na Kavkazu. In za Hitlerja je petrolej mnogo bolj potreben, kot pa ukrajinsko žito, zato je tudi s tako silo vdaril proti Harkovu.

Rusi lahko gledajo na štiri mesece velikih zmag, toda tudi pričakujejo še mnogo hujše boje spomladi in poleti. Ruska poročila omenjajo, da je mogel Hitler pričeti tako veliko protiofenzivo proti Harkovu samo zaradi tega, ker je poklical mnogo divizij iz zapadne Evrope. Zaradi tega ruski listi zopet pozivljajo zaveznike, da naj nekaj storijo, da odvzamejo Rusiji nekaj težkih nemških vojaških sil in naj odprejo drugo fronto.

Toda ta klic ni tako glasen, kot je bil lansko leto, kajti sedaj je ruska vojaška sila mnogo močnejša, kot je bila lansko leto in Rus se je že navzel misli in prepričanja, da bo to vojno moral izvajati sam.

Priznati moramo, da je Rusija v celi vojni storila mnogo več, kot pa vse zavzošniške armade skupaj, toda sama Nemčije ne more premagati.

Angleški vnajni minister Anthony Eden je nedavno v poslanski zbornici rek, da je Rusija popolnoma poučena o zavezniškem vojnem položaju in zavezniških vojnih načrtih. Po tej izjavi bi se moglo sklepati, da se bo zavezniška druga fronta pričela letos. To domnevanje je potrdil tudi ruski poslanik v Londonu, Ivan Maitsky, ki je izrazil svojo željo, da bi se smprejel izvedel zaključek v Casablanci.

Sicer Angleži in Amerikanci pomagajo mnogo s svojim bombardiranjem nemških mest in industrijskih središč. Ako so, kot je bilo prejšnji teden sporočeno, porušili ali poškodovali okoli 2000 nemških tovarn in toliko hiš, da je 1,000,000 ljudi brez stihche, tudi že nekaj pomeni, toda potrebna je dejanska pomoč na bojnem polju.

Jasno j, da more biti postavljen zadovoljiv in stalen mir samo s skupno zmago vseh zavezniških držav, ne pa samo z zmago ene države.

Ako hočejo zavezniki v resnici spraviti Nemčijo na kolena in hočejo zmago med seboj tudi skupno deliti, tedaj je vpad v Evropo neobhodno potreben. To mnenje je tudi povedal Ferand Laurent, bivši poslanec v francoskem parlamentu, ki je pred nekaj dnevi prišel v Ameriko. Rekel je, da mora zavezniška vojska vstopiti v Francijo še letos, drugače bo prepozno.

Samo bombardiranje industrijskih krajev ne zadostuje, četudi mnogo pomaga v skupnem boju. Neobhodno potrebna je armada, ki z vso silo pade na skupnega sovražnika in ga uniči, ali pa prisili k predaji.

In do vpadu bo najbrže prišlo že to pomlad.

DER FUHRER'S FACE

Zavezniški topov je obranjeni Hitlerju v obraz in Hitler preplašen čaka na poraz, ki ga mora prej ali slej doseči.

Prva seja eksekutive Slov. Amer. Narodnega Sveta

vršča se 22. decembra 1942 na 1904 W. Cermak Road Chicago, Ill.

Nadaljevanje.

Br. Kuhel omenja, da bi pravila nekaterih organizacij tega ne dopuščala. Prisiliti niti pravila ne morejo nobenega.

Br. Zaitz ponovno poudarja, da moremo računati le na prostovoljne prispevke, in na ničesar drugega, ako hočemo obraniti dobro razpoloženje med ljudstvom za našo stvar.

Br. Zalar poroča, da se danes nahaja v blagajni vsota \$1549.50. Od te vsote je bilo na kongresu nabrano \$1380.50, ostalo vsoto pa je prejel od posameznikov in društev po kongresu.

Br. Cainkar pojasnjuje, da se bo moral odbor sveta pisмено obrniti na razne organizacije za finančno pomoč. To delo spada eksekutivnemu uradu tega sveta, in to bi bilo tudi najbolj uradno.

Br. Kristan konstatira, da imamo v smislu raznih priporočil na mestu dva predloga. Da se naprosijo glavni odbori centralnih organizacij za takojšnjo finančno pomoč, drugič pa se apelira na lokalna društva za ustanovitev podružnice SANSa v svrhu pobiranja prispevkov od posameznikov.

Oba predloga sta podpirana in soglasno sprejeta. Obenem se apelira na predsednike omenjenih centralnih organizacij, kakor tudi na vse časopisje, da se pomagajo izvesti ta zaključek.

Br. Zaitz predlaga, da se svet takoj izreče za ustanovitev administrativnega urada v mestu Chicago v glavnem za zbiranje finančnih prispevkov za politično propagando in za pravo, ustanovitev političnega urada v Washingtonu, pa da se sprejme le v principu. Predlog je podpiran in sprejet.

Br. Cainkar poudarja, da je velike važnosti v javnosti povedati, kje je urad in kaj je naslov kve in da se naj poudarja, da denar prispevan za politično akcijo nima nobenega stika s pomožno akcijo, ki jo vrši JPO SS.

Slišijo se razni nasveti in priporočila, kje se naj bi nahajal urad v Chicago.

Brata Kern in Zalar menita, da bi bil urad v čikaškem tako zvanem "loopu" najbolj priročen, posebno za odbornike

izven Chicago, ako bi se v uradu vršile seje.

Br. Kristan misli, da se bodo vse sugestije upoštevale od sebe, ki bodo imele nalogo najti tozadevne prostore. Apelira na člane odbora, ki žive v Chicagu, da bi poiskali prostor, ki bi bil dostojen in za naše razmere primeren. Ravno tako želi, da bi se takoj nastavila v tem uradu oseba, ki bi pričela z delom.

Predlagano in podpirano je, da brat Vincent Cankar organizira urad v Chicagu in v sporazumu s tajnikom in zapiskarjem najame osebo, ki bi bila nastavljena v uradu. Predlog je podpiran in sprejet.

Br. Kristan pripominja, da bo treba imeti dva tajnika, ako hočemo delo vršiti tako, da bo uspešno dovršeno. Predlaga, da redni tajnik br. Zakrajšek vrši svoje delo kot politični tajnik, br. Kuhel pa naj bi bil pomožni tajnik, ki naj bi nadzoroval upravno delo v čikaškem uradu. Predlog je podpiran in sprejet.

Br. Kuhel pojasni, da sprejme to nalogo le pod pogojem, ako mu v to dovoli upravni ali glavni odbor SNPJ in ako bo on sam nadzoroval delo v administrativnem uradu. Dnevno mora posvetiti osem ur svojega časa kot gl. blagajnik SNPJ, vsled česar mu ne bi bilo mogoče vršiti tega novega dela kot redni namesteneec.

Razpravlja se glede velikega dela, ki je že bilo izvršeno pred kongresom, zlasti delo br. Zvonka Novaka s pripravami za kongres, kakor tudi u službeni. Br. Cankar poroča, da je br. Novak delal s pripravami za kongres skupaj dva meseca in da se je izrazil, da svoje delo daruje v korist slovenskemu narodu.

Eksekutiva zaključuje, da se ponovno zahvali SNPJ in njegovim uslužbenecem za velikodušno kooperacijo in pomoč bratu Novaku se pa pokloni vsota \$100.

Za tem slede razne razprave in priporočila glede bodočega dela, v katere posežejo zlasti bratje Kristan, Zaitz in Cankar. Br. Zalar priporoča, da se takoj nabavijo potrebne pisemne potrebščine, pobotniče

SPISANA V ANGLEŠČINI VRTNARSTVO . . . SADJEREJSTVO . . . POLJEDELSTVO

The Garden Encyclopedia

Cena knjige: \$3.50

Popolni voditelj za vaš vojni vrt.

Popolna vsaka beseda, vsaka stran, vsaka slika - mnogo NOVE sive in nove ilustracije!

EDINA VRTNARSKA ENCIKLOPEPIJA ZA DOMAČO POTREBA! Nie vsakih besed - vse je jasno, razloženo, uporabno.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street New York, N. Y.

SONART REKORDI Lepe Melodije! St. M571 - Na Marjanca, polka Kje so moje rolice Marička pegla - polka Duquesne University tamburica orkester

RAZGLEDNİK Piše Anna P. Krasna

Zaključek kampanje nabiranja prispevkov za Botkin bolnišnico Nedelja, 14. marca.

Ravnokar sem se vrnila iz shoda, katerega je priredila organizacija več narodnostnih skupin za Rusko vojno pomoč v Manhattan Centru in reči moram, da je bil shod uspešen, ter je ponovno pokazal, da so narodnostne skupine v mestu New Yorku zares zelo aktivne, neglede nato, da smo že kar navajeni videti vedno in povsod iste obraze, iste požrtvovalne ljudi, ki dajejo na razpolago svojčas in tudi denar, da gre delo za zbiranje raznih fondov naprej. Ti ljudje drže vso aktivnost pri življenju in privabi-jo vedno skupaj ljudi, ki radi sodelujejo s posejanjem priredb in prispevanjem, a nima-jo časa morda tudi ne volje, za direktno sodelovanje. Za uspeh te ali one kampanje in priredbe so potrebni oboji in izgleda, da imamo obojih toliko, da držimo vse aktivnosti dobro pri življenju.

ročena k skladu za Botkin bolnišnico. Thomas Babin je napravil imenitno potezo, ko je porabil priliko, da je zbranemu občinstvu tolikih narodnosti povedal, da dnevni tisk ignorira Jugoslavijo in njeno borbo, ter jo omenja kolikor mogoče v luči propagande, ki ni naklonjena pravim borecem Jugoslavije in njenega borečega se ljudstva.

Babin je nadalje povedal, da so si jugoslovanski pomorščaki končno izposlovali pravico, da jim je dovoljeno služiti na ameriških in zavezniških ladjih. Profestna spomenica, ki je bila sprejeta na zadnjem velikem protestnem shodu Združenih jugoslovanskih društev v New Yorku, in v kateri je bilo naglašeno, da poslanik Potiš zabranjuje jugoslovanskim pomorščakom vdinjanje na ameriških in zavezniških ladjih, je bila torej uspešna.

Shod je bil v splošnem lepa manifestacija sodelovanja in predsed. narodnostnih skupin, Zlatko Baloković, je po pravici dejal, da vsa protiruska propaganda ne more zaslepiiti ljudi, ki vidijo hrabro borbo ruskega ljudstva za svobodo.

Na shodu je govoril znani komentator Johannes Steel, ter več drugih važnih osebnosti. Bilo je tudi več pevskih točk. Zlatko Baloković, ki je predsedoval, je predstavil razne voditelje narodnostnih skupin in vsak od teh je podal kratko poročilo o delu in uspehu kampanje po posameznih grup. Značilno je bilo, da so naprimer Belgijci nabrali 8 tisoč dolarjev in pri-sepravali so celo Grki, ki imajo toliko potrebo zbiranja za svoje izstradane ljudi doma. Italijani, proti-fašisti, so prispevali nekaj in Nemci tudi en tisočak. Predstavnik Italijanov je naglasil, da jih je sram, da so se morali iti njih rojaki v domovini boriti proti hrabremu ruskemu ljudstvu in dobro se jim zdi, da jih mnogo od njih zbeži k Rusom.

Na odru je bil nekaj časa tudi svedenik ruske cerkve in ko je bil poklicen k besedi oziroma predstavljeno občinstvu, je dejal enostavno: "Živel ruski narod!" - Mladji mornarji in lepa častnica Orlikova so mu ploskali in ga gledali z očitnim zanimanjem. In bil je tudi nenavadna prikazen s svojo dolgo in čistiljivo belo brado.

Prisrečnega odobravanja in pozdravljanja je bil deležen tudi sovjetski konzul, ki je nagovoril navzoče in se zahvalil za dar pobarjen Botkin bolnišnici.

Kampanja za zbiranje stotisoč dolarskega sklada za Botkin bolnišnico v Moskvi se je pričela med narodnostnimi skupinami pred par meseci in danes je bila ta lepa vsota podarjena Ruskemu reliefu, ki bo nabavil razne potrebščine za ranjence in bolnike v tej bolnišnici.

Priše toplih simpatij, ki so jih izrazile narodnostne skupine (okrog 25 po številu) na prednem hrabremu ruskemu narodu s tako hitro nabranim fondom za Botkin bolnišnico, so bili trije ruski mornarji in pa luštna mlada mornariška častnica, Valentina Orlikova, ki je pozdravljala občinstvo in bila deležna prisrečnih ovacij, katere ji je delala avdienca stoje polnih par minut.

Jugoslovani so prispevali k skupnemu skladu čez 18 tisoč dolarjev, za kar so želi burno odobravanje od strani občinstva. Pa tudi ruski mornarji s malo Orlikovo so očitno takoj razumeli kaj se govori, ko je predsednik jugoslovanskih pomorščakov, Thomas Babin, dejal, da v Jugoslaviji že dolgo obstoje druga fronta, ter da bodo jugoslovanski borci za svobodo pomagali streti sovražnika . . . ruski gostje so pri tem navdušeno zaploskali govorniku.

O pomorščakih je Babin dejal, da so že prej prispevali za RWB 26 tisoč dolarjev in preden so se te dni podali na morje, so zbrali med seboj nadaljno čedno vsoto, katere je bile iz-

INVESTIRAJTE V AMERIKO KUPUJTE UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS & STAMPS

RAD BI IZVEDEL kje sta Alojz Rotar in Tine Krivec. Oba se nahajata nekje v državi Pennsilvaniji. - Anton Bratoš, 128 Beech Street, Gowanda, N. Y. (3x)

RABIMO ŠIVALKE na moške klobuke, dolga sezija. Vsaka dobi ene vrste kito in block za celo sezono. Najvišja plača. Good Value Hat & Cape Company, Inc., 19 West 4th Street New York City

Kratka Dnevna Zgodba

IVAN CANKAR:

Zaklenjena kamrica

Vsak človek, tudi najsiromušnejši, ima v hiši svojega življenja posebno kamrico, za katero nosi ključ zmerom s seboj in ga ne posodi nikomur. Gostu odpre gosposko izbo, prijatelju klet, popotniku svišli, te kamrice pa še bratu ne. Tudi sam prestopi njen prag le ob največjih praznikih, ob urah usodnega spoznanja, najvišjega veselja, nagloblje žalosti in v predsodnem strahu. Vanjo spravi, kar je kdaj od sreča ljubiti.

Marsiko ima sila prostrano, z vsem posvetnim bogastvom ozaljšano domovanje; široke stopnice so odete s prepogami, vitki stebri so od belega marmorja, dvorana se vrsti za dvorano, blešče se v zlatu, in v parku, na vrta, na stopnicah, in dvoranah in izbah je prazniških gostov brez števila, vesela in mlada lice, bistré oči, rožnate od sreče, in vsepovsod je pesem in smeh in ples; kar danes je žegnanje, jutri bo svetba, pojutrišnjem god. Ali zadaj, tam čisto zadaj je skrita kamrica, ki nobeden m. d. vsemi glasnimi gosti ne ve zanjo; tesna je, prazna in gola, ena sama podoba visi na sivi steni, pred njo gori večna luč. Gospodar odklene kamrico, stopi vanjo s trdnimi koraki, s povešeno glavo, tišina, samote in bridkosti željan. Prikloni se pobožno pred sveto podobo, prilije olja večni luči, njegov obraz je čisto drug nego je bil zunaj, ves miren je, kakor obžarjen od božjega plamena, ki gori globoko v duše dnu. Ta tesna, gola kamrica je njegov pravi dom. Ta podoba na steni je njegovo pravo bogastvo, vse drugo, vse kar se bučno in pisano razmahuje tam zunaj, je praznota, je nečimernost, je trenotek, ki gre mimo kakor brež duše, brez sledu in spomina. Če bi tega edinega bogastva ne bilo, te kamrice,

ki nihče ne ve zanjo, te svete podobe, ki se je bila nekoč prikazala njegovemu življenju, kakor se prikaže zaslepu potniku znamenje v samotni, bilo bi mu boljše, da bi se koj napravil iztesat si posteljo iz sedmih desak: pet podob, dvoje počez.

Tudi je na svetu takih še več, ki imajo navidez komaj, kamor bi položili glavo, pa so imenitniki nad vsemi drugimi. Njih zaklenjena kamrica ni več ponižna kamrica, temveč je gosposko domovanje, vse do vrha natlačeno z nezaslišanim bogastvom. Tujec, ki gre mimo, vidi berasko bajto, še ne slati sijaja, ki se varno zaklenjen skriva pod slannato streho in za razpalim zidom. Srečni berač nosi dan za dnem polno naročje novih dragocenosti, na ogromni kup, in kamrica, ki ni kamrica, se mu širi in dviga v brezkonečnost. Kamorkoli pogleda, česarkoli se dotakne, nebo in zemlja, misel in spomin, človek in duh, musica pa jak in zaba, vse mu je za vselej samo suho zlato in je za zmerom njegova nepriklicna last. Kladar umrje, je zadržal kralj in velikanstvo njegovo se napoti z velikim sprenstvom in silnimi tovari po zlatih stopnicah.

Mnogo jih je med nami, da se ne zavedajo tiste svoje prave lastnine, ki je zares brez pridržka njihova, samo njihova in nikogar drugega na svetu. Ob težki uri, ko duša klone, ta v slepa, stoji že omahujoča kraj brezdna, ob tej težki uri se prikaže iz mrakov bela roka, se rahlo dotakne oči, da izpregledajo, in iz noči se izvije svetlo jutro, in brezdna noč, in nebo je visoko in na nebu je solnce in pod solncem je ravna bela cesta in ob cesti je prijazen dom. Čegava je bita blagoslovljena bela roka, odkod

Trenotek je bil, ki se je povrnil, spal je na dnu in se je vzbudil ob pravein času. Bil je spomin na skromen dogodek, vesel ali žalosten, prijeten ali zoprn — ker ne v plamenu, v oči h je luč — spomin je en sam obraz, na eno besedo, na misel, ki je nekoč, pred zdavnnozdravnimi leti hipno in tiho spreletela dušo, morda celo spomin na en sam smehljaj, ki je kdo ve kje in kdo ve kdaj blisnil mimo grede preko neznanega lica. V tem dogodku, na tem obrazu, v tej besedi, misli, v tem smehljaju na tujem licu se je mahoma razodelo vse, kar je to stran in on stran življenja razodetja vredno. Tako je stopil človek slep v zaklenjeno kamrico, ki se sam ni vedel zanjo; in ko se je povrnil iz nje, je videl, je bil očistjen v kopolji vselega spoznanja, je bil utrjen v veri vase in v dobroto svojega bližnjega, je v srečo občutil in v pameti prameril veliki pomen in silno važnost dneva, ki je senca važnosti. To je pričal njegov obraz.

V teh zadnjih dneh, ki so tako tesnobni in žalostni, da najglasnejši človek išče, kam bi se zatekel, sem srečal takih osvobojenih obrazov zmerom. — Ker vsakdo ima v hiši svojega življenja posebno kamrico, v katero stopi ob urah trpljenja in iz katere se povrne potolaženi, očistjen in utrjen. Zmerom več jih je, ki se vračajo; resen je smehljaj njih ust, globok, zamisljen in trd je pogled njih oči, hoja njih nog je umerjena in ravna, ker noga ve, odkod in kam.

Vsak človek ima v hiši svojega življenja posebno kamrico, — Odprí oči na stečaj, razširi pogled in misel na vse plati, čez vse gore. — Vsak narod ima v hiši svojega življenja posebno kamrico, v katero je skrivljivo spravlil, kar je bil kdaj pridobil dragocenega, spravlil vse, kar je bil kdaj najgloblje doživel, z vsem svojim ubogim telesom, z vso svojo kisto dušo, spravlil vse, kar je kdaj trepetaje v predsodni bridkosti čutil in mislil. V to kamrico stopi ob usodni uri, stopi vanjo, da se povrne očistjen in utrjen, poln vere vase in v dobroto svojega bližnjega, poln zaupanja v dan in v večnost, poln moči, brez strahu, pripravljen na svatovanje in pripravljen na svojo lastno sednino.

Kaj in koliko si bil spravlil nanod? Kdaj in kakšen se povrneš?

Domača fronta

Živež je splošno merilo, splošna potreba za vse ljudi. V tej vojni živež tvori problem, ki zahteva natančno preračunavanje s strani Amerike. Dekože leto 1943 bo videlo take zahteve za poljedelsko produktivnost vsake dežele, kakršne se mislo še nikdar pojavile.

Pomislite, kako ogromne so naše potrebe. —

Ameriški bojovníki. — Potrebne so kar gore živeža, ako hodamo inšeti borilno silo 10 milijonov — in še več — mož v naši vojski, mornarici, marinarskem koru, in obrežni straži. Vojak v boju, na primer jede približno 5 in pol funta hrane vsak dan — v primeri s povprčno vporabo 3 funtov za civiliste. Le iz pravilne hrane bo prihajala močna energija, ki jo trdni vojak potrebuje.

Naše prihodnje ofenzive. — Predno te postanejo močnejše, moramo nakopkiti zalogo velikih količin živeža. Vsaka nova vojaška kampanja zahteva predhodno osnovanje. Tedaj, ko so možje in oprema gotovi pomakniti se naprej, tudi živež mora biti gotov. Mogočnost raznih velikih ofenziv je v velikem obsegu odvisna od tega, da-li so zadostne zaloge živeža na razpolago.

Kot orožje za invazijo. — Živež more pridobiti mnoge nekrvavih bitk proti narodem, ki so podrepaniki Osišca in se borijo proti našim dobro prehranjenim četam s praznimi želodci in brez prave volje, da bi pomagali svojim gospodarjem. Živež je tudi najpogostejša vrednost za zasedena dežele. (V severni Afriki, kjer so na cesti ogolili deželo vseh zalog živeža, je ameriška hrana privedla na našo stran mnogo francoskih vojakov.) Moramo imeti v shrambi mnogo živeža, da zaslužimo prijateljstvo ljudstva v osvobojenih pokrajinah in za vzpodbujanje onih, ki nam morejo pomagati na invazijski fronti.

Za naše zaveznike v boju. — Ljudstva združenih narodov delijo med seboj svoj živež ravno tako, kakor svoje orožje. Vsak zavezniki vojak, ki stoji proti Osišcu, pomaga rešiti življenje ameriških vojakov. Vsak zavezniki vojni delavec, ki izdeluje kako drugo orožje, olajšuje breme naše lastne proizvodnje. Sam zdrav razum nam nalaga, da delimo ameriške zaloge živeža s onimi, ki se z nami skupaj borijo.

Na domači fronti. — Naši ljudje v civilnem življenju — zlasti oni, ki ustvarjajo vsakovrstno orodje za vojno — morajo biti primerno prehranjeni. Dandanes Amerikanci delajo težje in dalje kot so za mnogo let. Zaslužijo več denarja in zato imajo več denarja za hrano. Žalibog, nekaterih vrst hrane ni zadosti, da bi ljudje imeli toliko, kolikor bi hoteli. Potom umne rabe onih hranil, ki jih je zadosti, in racionaliranja drugih — da se zagotovi primeren delež za vse — bomo imeli zadosti živeža, da domača fronta ostane zdrava in srečna.

Pripravljajte te potrebe z orjansko produktivno, ki jo je ameriško poljedelstvo doseglo leta 1942, od katerega se še več pričakuje leta 1943. Ko primerjate nebotične številke na obeh straneh bilance, potem začnete pojmovati, kako zares velikanški je naš problem živeža.

Tréba tu takoj naglašati, da ljudem v Združenih državah ne preti nikakr nevarnost stradanja. Mi pridelujemo in bomo nadalje pridelovali v vedno večjih količinah največje zaloge živeža v svetovni zgodovini. Morda ne bo na razpolago vse izmed nekaterih vrst hrane, ki mi, tukaj doma, bi jih radi imeli — ali prehrana za časa vojne bo obilno redilna za ohranitev

našega zdravja in naše energije. Da jemo zadosti in primerno, treba le umno planirati našo dijeta.

V vojni pa prve stvari morajo biti prve. Niš ni danes tako važno, kakor močni in odločni možje v boju — brez ostrina to, pod kako zastavo združenih narodov se borijo.

NOV FILM O COWBOYIH.

Nov film, ki bo kmalu kazan v New Yorku, se imenuje "The Ox-Bow Incident" in prikazuje dva cowboya, Gil Carter (Henry Fonda) in Art Croft, (Henry Morgan) prijašeta v mali trg v Nevadi, željna dogodovščin in pastolovščin.

Kmalu se pa razvije zgodba, ki je natrpna v akcijo, in tekom katere se pripeti umor, katerega nekaj vročih glav mašuje z linčanjem. Strasti pa se potem prikažejo in temu sledi samomor očeta in sina. Sin se umori, ker se sramuje, da je njegov oče padel tako nizko, da je užival linčanje nedolžnih žrtev, oče pa zato, ker spozna, da si je s tem, da je hotel jemati pravico v svoje roke, uničil življenje in obenem tudi življenje svojega sina.

V filmu nastopajo mnogi poznani igralci in igralkice in vsa slika se razvija s pravo tipično napetostjo, ki je doma na prerijah, kjer se v salunih obračuna dolg s pesmi, a pravica pa se mnogokrat deli po metodi močnejšega, ki pa tudi vselej ne uide zasluženi kazni.

ZA RDEČI KRIZ.

Gledališke in filmske družbe so na svojem zborovanju 9. marca sklenile prirediti veliko predstavo za sklad za Rdeči križ v Madison Square Garden v New Yorku, dne 5. aprila. To bo največja prireditev v kampanjskem tednu od 1. do 7. aprila.

[Pri tej prireditvi bodo nasto-

OČIVIDEČ PRIPOVEDUJE O RAZMERAH V DOMOVINI PRED NAČI-FASISTIČNIM VPADOM IN POZNEJE

"Ko smo šli v morje bridkosti"

Spisal Rev. K. Zakrajšek

Knjiga "Ko smo šli v morje bridkosti" pripoveduje, kako je Hitler nastavljal limanice in zanke in pripravil "strup" na Jugoslavane in njihovo državo že dolgo prej kot je napadeli. Z napadom je odprl zavorice, skozi katere se je pričelo razliti "morje bridkosti" na Slovenijo in ostalo Jugoslavijo. Kakor strašni "linčerni" so Nemec, Italijan in Madžar planili na naše ljudi in njihovo zemljo.

Pisatelj pravi: — Prepričan sem, da sem svojim ameriškim rojakom zelo ustreget s tem, da sem to popisal, kako je do vsega tega prišlo in kako se je godilo. Kjer po Ameriki sem o tem predaval, so mi bili poslušalci hvalestni za ta popisnila. Ta knjiga pa omogoča, da bodo ta popisnila prisila v vse naselbine.

Knjiga je fino izdelana, ima 207 strani in je vezana v platnu.

Stane \$2.50

Poština in zavarovalnina plačana.

Naročite knjigo — "KO SMO ŠLI V MORJE BRIDKOSTI". — Vsak Slovenec bi moral čitati to žalostno zgodovinsko zgodbo slovenskega naroda. — Naročite jo lahko pri:

SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street New York City

NESEBČA BOJAKA.

V St. Michael, Pa., se je v pramogorovni smrti ponesečil rojak Frank Hočevar. Rojen je bil v Bučki na Dolenjskem. Star je bil 57 let in oženjen. Pokopan je bil civilno. Bil je član društva št. 190 S. N. P. J. in društva št. 185 ABZ. Društva ga bodo hudo pogrešala.

A. Osben, St. Michael Pa.

RUFUSJE UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS IN STAMPS

VAŽNO ZA NAROČNIKE.

Poleg naših te razvidno do kdaj tinit plačano naročilo. Prve številke pomeni mesec, druga dan in tretje pa leto. Da nam prilijete nepotrebnege dela in stroškov, Ves prosimo, da skulate naročilo ne pravočasno poravnati. Pošljite naročilo naravnost nam ali je plačljive našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov. Mojih imen so tiskane s debelimi črkami, kar so upravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih. Zastopnik bo vam izročil potrebno plačano naročilo.

- CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Lascab
- COLORADO: Pueblo, Peter Oullg, Walsenburg, M. J. Hayes
- INDIANA: Indianapolis: Fr. Markich
- ILLINOIS: Chicago, J. Devlin, Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois), Joliet, Jehnko Schmidt, La Salle, J. Speller, Mascoutah, Martin Dolenc, North Chicago in Waukegan, S. W. Warik
- MARYLAND: Kilmiller, Fr. Vodegiver
- MICHIGAN: Detroit, E. Plaster
- MINNESOTA: Chisholm, J. Lakanich, Fry, Joe J. Pethel, Eveleth, Louis Goude, Gilbert, Louis Vessel, Hibbing, John Povik
- MONTANA: Roundup, M. M. Fabian, Washoe, L. Champs
- NBRASKA: Omaha, P. Broderier
- NEW YORK: Brooklyn, Anthony Best, Glenside, Earl Strubela, Little Falls, Frank Mink, Worcester, Peter Reid
- OHIO: Harbison, Frank Treib
- Oregon, Anton Bohar, Clark, Ed, Bager, Jacob Resnik, Giffard, Anton Nagode, Lorrain, Louis Balant, John Kuisak, Youngstown, Antin Khatl
- OREGON: Oregon City, J. Kosar
- PENNSYLVANIA: Bessmer, John Jovnikar, Conshohock, J. Hrnovec, Covadale in Orlow, Joe Fozzard, Export, Louis Supanich, Farrell, Jerry Okrug, Forest City, Wash Knab, Fr. Blodhkar, Greenburg, Frank Novak, Homer City, Fr. Ferencak
- Imperial, Vence Palciob, Johnstown, John Polnab, Krayn, Ant. Tauter, Lanesne, Frank Balloob, Midway, Jous Best
- Pittsburgh in Okona, Philip Frog, Steelton, A. Hren, Turtle Creek, Fr. Schitvar, West Newton, J. V. Jovan
- WISCONSIN: Milwaukee, West Allis, Fr. G. St. Sbejogyan, Joseph Kaked
- WYOMING: Rock Springs, Louis Thacher, Diamondville, Joe Katten

ZNIZANA CENA za koračnico

SOLDIERS ON PARADE

Ker sed, da se film bolj razširi za

PIANO HARMONIKO priročjem

koračnica

"MLADI VOJAKI"

je Mr. Jerry W. Koprivšek uredil z založnikom, da rojaki lahko dobe skladbo po znižani cenl, to je

Sedaj 35c

Dva kornisa za 70 centov.

Naročite lahko tudi pri:

Slovenic Publishing Co.

216 West 18th St., New York

Ali se v prispevanju morete primerjati z NJIM?

●Pripravljen je ležati v blatu, stati proti topniškemu streljanju, položiti svoje življenje, če je treba. Nikdo od nas, ki smo doma, ne more priti blizu njegovemu prispevanju—to moremo poseči globlje in dati več Rdečemu križu—ki je organizacija, ki mu vedno sledi, kamorkoli gre. Nikar ne izostanite letos. Dajte dvojnó. Dajte sedaj!

1943 RED CROSS War Fund

KADAR NAJBOLJ POTREBUJE... RDEČI KRIZ JE OB NJEHOVI STRANI

OGLASNI PRISPEVEK: BREWERS BOARD OF TRADE INC., 270 MADISON AVENUE, NEW YORK CITY

NOVOJ — ZA PROSTOVOLJCE ZA VOJNO SKLAD — BREZPLAČNO

Dramska sodelavnost

"THE RED CROSS IN ACTION"

Madison Square Garden — 8.15 svečer.

Mrs. Franklin D. Roosevelt in drugi

Odrucni Govorniki

Corporal Barney Ross in drugi

Junkl z Hofne Fronte

Zvešče z Radio, Odra in Filmu

Zbor 500 Oseb

Delavci Rdečega Križa: Dobite brezplačne vstopnice v okrožnih uradih ali pri svoji potovniški

Taškent

Ruska povest iz dni velike lakote.
Napisal: ALEKSANDER NEVEROV

19

"Goljufa nas, pasji sin!"
Semjon z rdečo brado pristopi in strogo vpraša:
"Imaš kaj denarja?"
Miška ne trene z očesom.
"Imam."
"Koliko?"
"A ti koliko?"
Vsi se zasmejejo, tako nepričakovano jih je zadel ta odgovor.
"Glej ga, fanta. Ne povej mu — v žep ti zleze."
Prohor, kosmati muzik, je najbolj verjel v Miškovo moč. Sedel je bliže k njemu in začel pogovor.
"Ali je tvoj stric že dolgo v Taškentu?"
"Tretje leto."
"Ostaneš tam, ali se vrneš domov?"
Miška pljune leno mimo Prohorjeve brade.
"Bom videl. Če mi bo ugajalo, ostanem. Če mi ne bo ugajalo, odidem domov. Stric mi da pšenice zastoj, dvajset padov. Dovolj bo do živca."
"Ste velika družina?"
Miški je ugajalo, da se mu je posrečilo, vleči muzike za nos. Neizkušeni so zelo. Vsako besedo verjamejo. Popravil si je očetovo kappo in začel pripovedovati s toplim, igrajočim glasom. Družina ni velika: mati in dva brata. Otec je služil v orta čelki poldrugo leto. Bil je komunist. No, ubili so ga belogvardejski buržuj. Sedaj nam pošiljajo pokojnino. A ta, ki ga je posadil v vagon na oni postaji, je očetov tovarš in najvišji načelnik. Tudi on ima od njega pisno za strica v Taškentu, ki je komisar. In ta stric je pisal materi. "Daj," piše, "naj pride fant k meni. Dobro službo mu dam in kruha pošljer. Dovolj. Dvakrat so se lopatinski muziki že vozili k njemu. Stric jim je dal podpisan papir, stampiljka je bila pritrjena na njem — pa jih ni nikdo nikjer zadreval. Dočim nekatere pregledujejo, drugim zopet odvzamejo, so oni samo pokazali papir, in niso se jih upali dotakniti.
Prohor je poslušal Miškove pravljice in ga zavidal.
"Vidim, imeniten človek si. Spoprijateljim se s teboj."
Ni trenil z očesom od Miške.
"Kaj tisto. Če se vidimo v Taškentu, ti pomorem."
"Kako?"
"Strica poprosim."
Prohora je segrela nada. Še bliže se pomakne k Miški in njegov glas je bil ves laskajoč.
"Imenitno bi bilo, fant — sam veš, kako nam gre. — Odvzamajo."
"Kdor bo z mano, mu ne odvzamejo."
Prisedel je še en muzik. Prijetno je poslušati.
"Kaj dečko ne greš nič ven?"
"Zakaj?"
"Nekoliko bi si noge zravnal."
Miška se je nasmehnil.
"Zakaj bi jih ravnal. Saj niso železne."
Muziki so se najedli vročega sčija in postali so veselejši. Trije so legli babam na kolena, trije so razvezali denarnice in preštevali denar. Nekdo je grmadit cele kupe nikolajevskih bankovcev, drugi si je v kapo nasul srebra. Tisti, ki so ležali v naročju pri babah, so zapeli. Jenopka je zbežal, da prodaja uro.
Ves dan so hodili po vagonih berači; babe z otročkici, muziki, bosci, brez čevljev. Pobirali so proč vržene ostanke, gledali v vrata vagonov z globoko vpadlimi, lačnimi očmi. Jokali so, stokali, stegovali roke. Miški je postalo hudo, ko je gledal tuje gorje lakote. Samo, da bi se kmalu odpeljali. Dobro, da so muziki verjeli njegovim pravljicam. A če ga vržejo iz vagona, nič za to.
Zvečer ga je sililo "na stran" vendar ne sme.
Miška je stisnil zobe, polnil pljuča z zrakom, zadrževal sapo. V črevah ga je siskalo. Preveč se je napil vode na prejšnji postaji. Bedak. A če se bo premagal, lahko zbolil. Dolgo se je zvijal in stiskal trebuh. Prenehaj se dihati, stiskal zobe. Ne, ne moreš vzdržati. Ogledal se je. Ljudi ni mnogo. Samo dve babi sedita, obrnjeni k njemu s hrbtom. V kotu poje muzik.
Miška se je naslonil pri vratih s pleči k steni, kakor da gleda na postajo in je začel počasi opravljati svojo potrebo, tiho, da bi ne šumelo.
Hvala Bogu, izpraznjen.
Ponoči je nastal med muziki hrup; vznemirjeni in s skrbjo so sukali glave in hrupeli. Prvi je pribežal, kakor znorel, Jenopka.
"Sirojevodja noče peljati."
Tam v zadnjem vagonu že zbirajo denar. Ako se ne javimo, bo družje.
"Koliko treba?"
"Vsak po sto rubljev."
"Ah, lopovi!"
"Ne tako glasno, stric Ivan. Če se ne pridružimo, bo družje."
Muziki so v prenapoljenem vagonu posedli v polkrogu. Tresoč se brade so dvignili naprej in bili so kakor kosmati čarodeji. Nejevoljno so odpeli gumbje spodnjih hlač in iz vlekli s tresočimi se rokami v spodnjih hlačah globoko skrivne desetake. Draga je muziku kopejka.
Bankovci šume v temi, razmršene brade se dvigajo ter sujejo druga drugo.
"Ste dali vsi?"
"Vsi."
"A fantiš!"
"No da, zbudi ga."
"Hej rojak — daj denar."
(Nadaljevanje prihodnjič.)

Proti Otonu Habsburškemu

54 znamenitih Amerikancev protestira proti Otonu Habsburškemu.

(JIC.) — V zadnjih dneh so se pojavili novi protisti proti vpoklicanju vojakov v tako zvano "avstrijsko legijo" po načelu državne pripadnosti iz dobe pred prvo svetovno vojno.

54 ameriških državljanov, ki so na svojih poljih znane osebnosti, so poslali vojnemu tajniku H. L. Stimsonu protestno pismo proti tem vpoklicom.

"Pred par tedni," veli pismo, "ste v odgovor na nekatere nujne prošnje ameriških in evropskih demokratov z vso jasnostjo izjavili, da formacija avstrijske legije nikakor ne vključuje, niti direktno niti indirektno, nobenega avstrijskega, pretendentna na Habsburškega, pretendentna na prestol starega avstro-ogrskega cesarstva. Predpostavljamo, da to zagotovo tudi danes še velja kljub ponovnim nasprotnim trditvam Habsburžana.

Zvedeli pa smo nekatera dejstva, ki nas močno vznemirjajo.

Tako na primer dobivamo poročila, da so bili vojsko obvezanci češke in jugoslovanske pripadnosti, kakor tudi Avstrije, premeščeni v Otonovo legijo; ti vojaki so bili že prej vpoklicani v redno ameriško vojsko. V vseh teh posameznih slučajih, so ti vojaki prej že odklonili povabila, da vstopijo v avstrijsko legijo.

Gre torej za moštvo, ki je z navdušenjem pripravljeno boriti se v ameriški armadi, upravičena sta pa njih bojazen in ogorčenje, ako se jih sili, bojevati se v okolnostih, ki jih politično spominjajo na avstro-ogrskega cesarstva, katerega uničenje je bilo eden izmed največjih uspehov demokracije v prvi svetovni vojni.

Prav posebno upravičeno je to za oni del tega moštva — veliko večino prizadetih slučajev — ki so že v posestvi takozvanih first papers in imajo torej namen postati ameriški državljani. Dobili smo celo poročila, da dobivajo Čehi, Poljaki, in Jugoslovani v avstrijski legiji poduk v nemščini.

Nepotrebno bi bilo naglašati pogubni vpliv takega postopanja na moralo prizadetega moštva, in na mišljenje civilnih Evropejcev demokratič. prepričanja ter nešteti milijonov Amerikancev, ki še vedno verujejo v to, da bodo neizogibne strahote te vojne našle nekoliko upravičena, ako bo zmaga v vojni sledil dostojen mir.

Iz teh razlogov nujno predlagamo, da se omenjeno pogubno politiko čimprej popravi in avstrijsko legijo, ako naj še nadalje obstoja, omeji na naslednji način:

Avstrijska legija naj obstoji izključno le iz moštva, ki bo prostovoljno glasovalo za službo v tem oddelku.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

Prepričani smo, da bi taka omejitev največ pripomogla k podvigu morale v avstrijski legiji in obenem prepričala javnost, da se ne bo poskušalo uporabljati ameriške vojske za druge politične cilje kakor boj proti fašizmu.

NOVA IZDAJA Dobri Atlas je nujno potreben

... in ravno v HAMMONDOVEM NOvem Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KI SO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta—abecedni seznam dežel, provinc—navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov—navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav—v polnih barvah, vsega skupaj 56; cela vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE—45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVO LJUDSKO STETJE—Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

SEDAJ

40 centov

PO POŠTI
V URADU — 35 CENTOV

48 VELIKIH STRANI

Svet pripada ljudem, katerih radevednost nima obzora

Ta atlas, ki sam sebe popravlja, ima namen rešiti marsikatera napačna ali vprašanja, ki nastanejo v raznih razgovorih. Strani so skladne svetovnega znanja in podajajo razsežnost zemlje, prvine sončnega sestava, pokrajine in globoko oceanov in jezer, dolžino najdaljših rek in prekopov, površino poglavitnih otokov in visokost svetovnih gor. Tu so odgovori na mnoga današnja vprašanja.

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company

216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

Note

za
PIANO-HARMONIKO
ali
KLAVIR

BREEZES OF SPRING
TIME OF BLOSSOM (Ovratni čas)
SLOVENSKI FANTJE
VSE BUM PRODALA
VO JEZERU
K O L O
OHIO VALLEY
SYLVIA POLKA
TAM NA VRTNI GREDI
MARIBOR WALTZ
SPAVAJ MILKA MOJA
ORPHAN WALTZ
DEKLE NA VRTU
OJ, MARIČKA, PEGLJAJ
BARČICA
MLADI KAPETAN
GREMO NA ŠTAJERSKO
ŠTAJERIS
HAPPY POLKA
ČE NA TUJEM

35 centov komad
3 za \$1.

MOJA DEKLE JE ŠE MLADA
Pa 25c komad:

Zvezek 10 slovenskih
pesmi za piano harmo-
niko za \$1.—

Naročite pri

ENJIGARNI
SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th St., New York

Anthony Eden o Slovincih

Anthony Eden je pred kratkim v svojem govoru v Leamingtonu imenoma navedel Slovence:

"... na Čehoslovaškem Nemci uničujejo kar cele vase z vsem prebivalstvom in jih tako uče pokornosti nemškemu gospodarju.

"V Sloveniji pa uporabljajo italijanske oblasti slične metode, dočim se v vsej Jugoslaviji zasedbene oblasti maščujejo nad nesrečnim prebivalstvom, ker jim ni uspelo zadušiti oboževanega odpora jugoslovanskih patriotov..." — JIC.

Kardinal Hinsley pohvalil Ruse

London, 8. maros. — Kardinal Arthur Hinsley, glavni katoliški škof v Angliji, je v svoji pastirski predpostni poslanici, ki je bila objavljena preteklo nedeljo, pohvalil Ruse.

Označil jih je, kot ljudstvo, ki je zdaj v junškem naporu za obrambo svoje domovine in svojih domačih ognjišč in domov pred sovražnikom.

"Vsak dan molimo za Rusijo v svojih molitvah po sv. maši," je zapisal kardinal in priporočal, da naj se to molitve podvojijo, da bi to izposlovalo pri Materi božji, katero so Rusi vedno globoko čestili in jo mnogi v svojih srečih brezdu-

Anthony Eden o Slovincih

Anthony Eden je pred kratkim v svojem govoru v Leamingtonu imenoma navedel Slovence:

"... na Čehoslovaškem Nemci uničujejo kar cele vase z vsem prebivalstvom in jih tako uče pokornosti nemškemu gospodarju.

"V Sloveniji pa uporabljajo italijanske oblasti slične metode, dočim se v vsej Jugoslaviji zasedbene oblasti maščujejo nad nesrečnim prebivalstvom, ker jim ni uspelo zadušiti oboževanega odpora jugoslovanskih patriotov..." — JIC.

Kardinal Hinsley pohvalil Ruse

London, 8. maros. — Kardinal Arthur Hinsley, glavni katoliški škof v Angliji, je v svoji pastirski predpostni poslanici, ki je bila objavljena preteklo nedeljo, pohvalil Ruse.

Označil jih je, kot ljudstvo, ki je zdaj v junškem naporu za obrambo svoje domovine in svojih domačih ognjišč in domov pred sovražnikom.

"Vsak dan molimo za Rusijo v svojih molitvah po sv. maši," je zapisal kardinal in priporočal, da naj se to molitve podvojijo, da bi to izposlovalo pri Materi božji, katero so Rusi vedno globoko čestili in jo mnogi v svojih srečih brezdu-

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslušujejo —

UNITED STATES
oziroma
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,
ako je vam le priročno

Stari bodo lahko ribarili v Pennsylvaniji brez licence

Harrisburg, Pa. — Po novo sprejeti postavi bodo smeli v državi Pennsylvaniji loviti ribe brez dovoljenja vsi moški in ženske, ki so stari čez 65 let. Tako si bodo krotkočasili jesenske dni svojega življenja z ribolovom in živeli ob starostni pokoj-

Knjiga za strokovno izobražbo

THE NEW ENCYCLOPEDIA of MACHINE SHOP PRACTICE

Spisal znani profesor na Stevens Institute of Technology v angleščini
George W. Barnwell

Podlago za mehanično znanje si morete dobiti s to knjigo. Ta velika knjiga popljuje in v slikah pokaže temeljna dela mehanika. Razloži vse natanko, kar mora znati najboljši mehanik. Pojasnjuje vpravo vsakega stroja, orodje in meril, načrte (blue prints) 1000 slik in risb. 576 str.

Cena \$1.98

Ne glede na to, ali ste šele početnik, vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. NAROČITE JO DANES!

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 WEST 18th STREET
NEW YORK CITY